

A nemzeti kérdés tudományos, marxista—leninista megoldása — a Román Kommunista Párt történelmi műve

Felünk teljes valósága, a szocialista építés gyakorlata bebizonyította, hogy a nemzeti kérdésnek nincs más megoldása, mint — az egész társadalom, annak anyagi alapjai, társadalmi viszonyai, nézetei, uralkodó ideológiája átalakításának elválaszthatatlan, szerves részeként — szocialista, forradalmi megoldás.

A nemzeti kérdés világviszonylatban egyike a legösszetettebb társadalompolitikai, gazdasági és kulturális problémáknak; számos politikai erőnek nem célja megoldani, hanem csupán hasznot húzni létezéséből, és tudatosan kiélezni azt, mások viszont — polgári politikai alakulatokra gondolok —, ha napirendre is tűzik rendezését, képtelenek véghezvinni azt. Akárcsak az osztályokra tagolt világ emberiségének összes fő problémája — a kizsákmányolás, a társadalmi és nemzeti egyenlőtlenség, a nyomor, a munkanélküliség —, a nemzeti kérdés sem ismerhet burzsoá megoldást, mint ahogyan nem ismerhet önmagáért való, csupán saját hatósugarára korlátozott megoldást sem, annál is inkább, mert ez a valóságban egy gazdaságilag, politikailag, ideológiailag, és természetesen mentális, hagyományi, történelmi, pszichológiai stb. szempontból is, kölcsönösen függő, összetett rendszerben jelentkezik. Ez az oka annak, hogy még a haladó, őszintén demokratikus politikai alakulatok sem képesek mélyrehatóan megoldani és teljesen végigvinni ezt — még ha hatalomra jutottak is, és el akarják oltani az ilyen jellegű feszültségek és egyenlőtlenségek tüzeit. Hiszen a nemzeti kisebbségekkel kapcsolatos legdemokratikusabb burzsoá reformok sem tudnak lényeges változásokat hozni ezen a téren, amíg nem érintik a társadalom alapját és szerkezetét, annak anyagi tartópilléreit, a társadalmi és tulajdonviszonyokat, vagyis azokat a mélyebb osztályszférákat, amelyek végső soron, a nemzeti kérdésen túlmenően, kitermelik az antagonisztikus osztálytársadalomra jellemző összes egyenlőtlenségi és méltánytalansági jelenségeket.

Pártunk történelmi érdeme, hogy akárcsak a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom egész építményének megvalósításában, a nemzeti kérdésnek mint ezen építmény szerves részének a megoldásában sem követett és követ leegyszerűsített felfogást; tudatában volt e kérdés különleges bonyolultságának, és nem vett át gépiesen kész tételeket, hanem ezen a téren is, figyelembe véve a legjobb tapasztalatokat, megtalálta a mi valóságunknak, a nálunk működő objektív és szubjektív tényezőknek, az e realitást jellemző hagyományoknak, szellemnek, tényeknek megfelelő megoldási módozatokat. A párt, amikor meghatározta a társadalom gyökeres átalakítását, forradalmi úton megoldotta a kibékíthetetlen ellentmondásokat, felszámolta a mindenfajta feszültséget vagy egyenlőtlenséget — ideértve a nemzeti jellegűeket is — szülő és fenntartó osztályokat, és új társadalmat teremtett, kiépítette és kiépíti az igazságosság globális rendszerét, létrehozva a méltányosságnak és a jogegyenlőségnek egy új és átfogó intézményes keretét, biztosítva az új, forradalmi alkotmányos garanciákat, amelyeknek mély fedezetük van a hatalom demokratikus és népi jellegében, az egész társadalom alapvető és tudatos irányulásában. Tudatában lévén a kérdéskör összetett jellegének, a párt, a párt főtitkára, Nicolae Ceaușescu elvtárs ragyogóan megvilágította azt az alapvető igazságot, amely szerint az új anyagi bázis, az új intézményes keret kiépítése és a jogegyenlőség magas etikai tartású törvényesítése, a képviselőket, a néptömegeknek a párt bel- és külpolitikája kidolgozásában való részvétele és a hatalom gyakorlásába való bevonása, a nemzet és a nemzetiségek szellemi személyisége felvirágoztatásának mélyesen demokratikus biztosítása jelentette a nemzeti kérdés teljes megoldásának elengedhetetlen feltételrendszerét. Annak tudatában, hogy a nemzeti kérdésnek az embernek gondolkodásában is le kell tisztulnia, hogy a múltbeli retrográd felfogások

egyes maradványait átfogó és mélyreható politikai-nevelő és kulturális munkával vissza kell szorítani és gyökerestől ki kell irtani, pártunk hatalmas méretű szocialista tudatfejlesztő tevékenységet, az igazi hazafiság szellemében, a mind szorosabb testvériség, nemzetiségi különbség nélkül, a haza összes honpolgárainak tevékeny, meghitt szolidaritása szellemében állandó nevelőakciókat bontakoztatni ki és irányítani. E nagyszabású szocialista nevelés az ország összes honpolgárai, románok, magyarok, németek és más nemzetiségűek érdekegysége eszméjének alapján áll. Pártunk a román és más nemzetiségű dolgozók közötti harci hagyományokra alapozott, arra a történelmi tényre, hogy megalakulásának pillanatától kezdve minden tettét a haza összes fiai forradalmi harci egységének eszméjére helyezte. Nemzeti politikánk sohasem volt pillanatnyi jellegű taktikai célkitűzés, hanem mindig a párt stratégiai törekvéseinek részét képezte és képezi, a marxista—leninista harcossal humanista ideológiájának lényegéből fakad.

Nicolae Ceaușescu elvtárs elévülhetetlen történelmi érdemeket szerzett a nemzeti kérdés egész elméleti alapjainak kidolgozásában és megoldási folyamatának gyakorlati kivitelezésében. A párt nemzeti politikája alapját a párt főtitkárának mélyenszántó filozófiai és politikai jelentőségű tézisei képezik; azok a tételek, amelyek fontosságuknál fogva túllépik a mi idő- és térhatárainkat. Gondolunk itt a nemzet hosszú távú történelmi szerepére vonatkozó, magas elvi tartású, alapos elemzés kidolgozására, s ezzel szerves kapcsolatban a nemzetiségek tartós szerepére és távlatára. Úgyisintén különleges elméleti fontosságú — nagy jelentőségű gyakorlati következményekkel — a nemzeti és nemzetközi dialektikus viszonyról, a hazafias kötelesség és a nemzetközi szolidaritási kötelezettség közötti dialektikus viszonyról szóló tézis. Csupán néhányat említettünk a Nicolae Ceaușescu elvtárs által megvilágított tételek közül — ennek az összetett kérdéskörnek a leglényegesebb metszőpontjait. De a legfontosabb, végeredményben döntő jelentőségű mégis az, a probléma lényegébe vágó tézis, amely az anyagi alap kiépítésére mint bármilyen igazság- és egyenlőségfogalom, társadalmi és nemzeti méltányossági fogalom alapvető, helyettesíthetetlen feltételére vonatkozik.

Az ország, Románia valamennyi övezete kiegyensúlyozott és arányos iparosítása a társadalom életében a legerősebb előrelendítő tényezőt jelenti; olyan tényezőt, amely képes befolyásolni minden területet — ideértve a társadalmi és kulturális területet is —, képes magas minőségi szintre emelni egész életünket. A gazdasági felvirágztatásnak ez a műve konkrét módon egyenlő érvényesülési és felemelkedési lehetőségeket biztosított nemcsak a haza valamennyi megyéjének és helységének, hanem az összes dolgozóknak, az egész dolgozó népnek is.

Iparosítási politikánk a munkásosztály létszámának növekedéséhez vezetett. A szakképzés gyors ütemű folyamata, a korszerű ipar igényei által ösztönzött ismeretszínvonal emelkedése hatalmas szerepet töltött be az emberek százezreinek, románoknak, magyaroknak, németeknek és más nemzetiségűeknek a felemelkedésében egy magasabb kulturális és civilizációs szintre, elképzelhetetlen méretű átalakulásokat idézett elő életmódjukban, látókörükben és társadalmi státusukban. Erőteljesen megnövekedett a társadalom vezető osztályának, a munkásosztálynak a súlya, szerepe, politikai érettsége, szocialista tudati színvonala és dinamikus ereje. Ennek a jelenségnek és tendenciának igen összetett és jótékony hatása van a nemzeti kérdés megoldásának forradalmi folyamatára. Azon túlmenően, hogy minden megyében — ideértve azokat a megyéket is, ahol a románok mellett a hazának magyar, német, szerb és más nemzetiségű fiai is élnek — az új munkahelyek tízezreit hozzák létre, azon túlmenően, hogy megszüntettük a megélhetési eszközök kereséséből eredő egykori tragikus elvándorlást, azon túlmenően, hogy ezek a folyamatok gyökeres szocio-professionális szerkezeti átalakulásokhoz vezettek, a kulturális és civilizációs színvonalra gyakorolt összes hatásaikkal együtt — erkölcsi haszonélvezői vagyunk egy olyan közvetlen befolyásnak is, amelyet ez az új munkásosztály gyakorol a barátság és a testvériség elmélyítésére. A közösségi szellem, a legszár-dabb összeforrottság a munkáskörnyezetben nyilvánul meg, nemcsak azért, mert a munkásosztály kebelében oly erőteljesen élnek a forradalmi egység hagyományai, hanem az ipari munka sajátosságából eredően is: a testvériség valóságos iskolaműhelye ez.

Az új ipar megteremtette a legmegfelelőbb keretet a tömegművelődéshez a nemzetiségek anyanyelvén is, a népművészet, a sajátos hagyományok, népi szokások ápolásához és megőrzéséhez. Persze a fonoda korszerű csarnokában gépeik mellett a lányok már nem énekelnek, mint annak idején nagyanyaink a fonóban. Am a vállalat kórusa, táncegyüttese vagy színjátszó csoportja fellép az ország hatalmas színpadán, a televízió színpadán, a Megéneklünk, Románia fesztivál színpadán; e fesztivál legutóbbi rendezvénysorozatán a nemzetiségek több mint 9000 együttese vett részt csaknem negyedmillió taggal.

Allamunk különleges figyelemmel gondot fordít arra, hogy megteremtse a feltételeket minden nemzetiség szellemi egyéniségének fejlesztéséhez; biztosítja az anyanyelven történő tanulási lehetőségeket, a nemzetiségek irodalmának, művészetének és kultúrájának felvirágzását. Elegendő, ha megemlítjük a Kriterion Könyvkiadó és más kiadók tevékenységét, amelyek román nyelven és a nemzetiségek nyelvein átfogják a nemzetiségek szellemi alkotási területének sokaságát. Ugyiszintén megemlíthetjük a színházi, zenei, képzőművészeti élet gazdag színpalettáját, a nemzetiségek nyelven megjelenő újságokat és folyóiratokat, ugyanezeket a nyelveken sugárzott rádió- és televízióadásokat — ezek együttesen meggyőző bizonyítéka a nemzetiségek szellemi élete gazdagságának és következként azoknak a körülményeknek, amelyeknek Romániában örövendek.

Az együttélő nemzetiségek képviselve vannak a kollektív vezetés minden fórumán — a munkásönigazgatás szerveitől kezdve egészen a párt- és államvezetés felső szerveiig, ahol román testvéreik mellett a magyar, német és más nemzetiségű dolgozók teljes mértékben érvényesülhetnek és fejleszthetik képességeiket, személyiségüket, alkotóerejüket. Mindezek saját mindennapi tapasztalataikból jól ismertek az ország honpolgárai előtt.

Ami a felfogásbeli mélységet és eredetiséget, az oldalak összessége átfogásának erejét, valamint a gyakorlati eredményeket, a rendkívül pozitív fejlődést és a lényeges aspektusok sokaságát illeti, Románia azon kevés országok közé tartozik, amelyeknek valóban van mivel büszkélkedniük a nemzeti kérdés demokratikus, humanista, marxista—leninista megoldása terén.

Sikereink egyik mozgatórugóját a széles néptömegekkel való tanácskozás demokratikus szocialista rendszerének intézményesítése jelenti, az, hogy az összes problémákat megvitatják az egész néppel, az összes honpolgárokkal, ideértve a különböző nemzetiségekhez tartozókat is, részt vesznek politikánk kidolgozásában és megvalósításában.

Társadalmunk gyors ütemű haladása a fejlődés magasabb foka felé vezető úton szüntelenül új megoldásokat követel a struktúrák, szocialista demokratizmusunk működési módja általános tökéletesítési folyamatában. Egyetlen társadalomtudományi fogalom sem statikus; az erőteljes, pártunk által meghatározott lendületben a jelenségek dinamikusak és mélyesen dialektikus jellegűek. Ez azt jelenti, hogy a társadalom fejlődési és vele egyidőben az általános igények növekedési folyamatában mindig lesz mit tökéletesítenünk. Állandóan emelni kell a tömegek politikai, hazafias, kulturális és tudományos nevelésének a színvonalát. Mindent meg kell tennünk azért, hogy ne engedjük meg egyes burzsoá-nacionalista megnyilvánulások újjáéledését, bárhol is üssék fel azok fejüket. Szilárd elhatározásunk visszaverni bármilyen nacionalizmust, sovinizmust. Nem vagyunk hívei a hamis és skolasztikus dilemmának: melyik nacionalizmus a veszélyesebb. Mindig az a veszélyes, amelyik éppen jelentkezik. Bármely részről is nyilvánuljon meg, csak és csakis a világ legreakciósabb köreinek érdekeit szolgálja, a szocializmus ellenségeinek érdekeit, a munkában és eszményekben testvérekké forrt román, magyar, német és más nemzetiségű dolgozók ellenségeinek érdekeit szolgálja.

Senkinek sem engedjük meg, hogy becsémélje pártunk nemzeti politikáját: e politika vívmányai túl drágák számunkra, közös forradalmi megvalósításaink túl sok áldozatot, rendkívül nagy erőfeszítéseket követeltek, semhogy megengedhetnők megsértésüket.

Határozottan fogunk küzdeni, s a jövőben is hozzájárulunk társadalmunk továbbí tökéletesítéséhez, a román nép és az együttélő nemzetiségek barátságának és testvériségének erősítéséhez. A történelem megbizonyította, hogy a román, magyar, német és más nemzetiségű dolgozók csak igazi testvérekként együtt élve és dolgozva biztosíthatják a közös haza felvirágoztatását, válthatják valóra álmaikat és alapvető törekvéseiket. Pártunk nemzeti politikájának ezt az alapeszméjét összegezte Nicolae Ceausescu elvtárs, amikor hangsúlyozta, hogy „szocialista demokráciánk további fejlesztése és tökéletesítése, az állampolgárok összes kategóriáinak mind tevékenyebb részvétele a társadalom vezetésében hozzájárul azon feltételek megteremtéséhez, hogy mindannyian érezzék, nem léteznek semmilyen különbség, hogy szocialista társadalmunk valóban biztosítja az egész nép tényleges részvételét saját sorsának, boldog jövőjének megteremtésében! Ez jelenti a nemzeti kérdés igazi marxista—leninista megoldását.”